

Západočeská univerzita v Plzni

Ústav umění a designu

Bakalářská práce

AUTORSKÁ ILUSTROVANÁ KNIHA PRO DĚTI

Marharyta Maliukevich

Plzeň 2013

Západočeská univerzita v Plzni

Ústav umění a designu

Oddělení výtvarného umění

Studijní program Výtvarná umění

Studijní obor Mediální a didaktická ilustrace

Bakalářská práce

AUTORSKÁ ILUSTROVANÁ KNIHA PRO DĚTI

Marharyta Maliukevich

Vedoucí práce: M.A. Barbara Šalamounová

Oddělení výtvarného umění

Ústav umění a designu Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2013

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2013

.....
podpis autora

OBSAH

1 MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE.....	1
1.1 Vývoj mé tvorby.....	1
1.2 Ilustrátoři, kterými jsem se inspirovala.....	2
2 TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY.....	4
3 CÍL PRÁCE.....	5
4 PROCES PŘÍPRAVY.....	6
4.1 Kalendář na zavěšení.....	8
4.2 Litografie.....	8
5 PROCES TVORBY.....	10
5.1 Nástěnný kalendář.....	13
5.2 Litografie.....	13
6 TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA.....	15
6.1 Motiv pro přebal a předsádku.....	15
6.2 Digitalizace ilustrací. Sazba a typografie.....	16
6.3 Litografie.....	17
7 POPIS DÍLA.....	19
7.1 Charakteristika hlavních postav.....	19
8 PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR.....	20

9 SILNÉ STRÁNKY.....	21
10 SLABÉ STRÁNKY.....	22
11 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	23
11.1 Knižní a periodická literatura.....	23
11.2 Internetové zdroje.....	23
12 RESUMÉ	24
13 SEZNAM PŘÍLOH.....	26

1 MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE

1.1 Vývoj mé tvorby

K mému prvnímu setkání se světem umění došlo přibližně před sedmnácti lety, v době, kdy jsem začala studovat na střední škole s výtvarným zaměřením ve městě Hrodno v Bělorusku. Tam jsem se naučila nejen základům zobrazování předmětů, ale díky citlivému vedení ze strany svých učitelů jsem měla podporu ve všem, co jsem dělala.

Moje cesta poté pokračovala přijetím na vyšší uměleckou školu, kde jsem se učila základům grafického designu, kompozice, malby, kresby a prostorové plastiky. Tam začala moje dosavadní záliba získávat profesionální rysy. Během studia jsem se nejvíce specializovala na akademickou kresbu a malbu. Přesto tam však byli i předmety, kteří se zajímali o nové směry. S nimi jsem nacházela společný jazyk a snažila se vše přijímat maximální měrou. Mohu říci, že v této fázi se u mě začal rozvíjet umělecký vkus a cit pro míru.

Velmi jsem se chtěla zabývat ilustrací a grafikou a přála jsem si vyzkoušet si tyto obory v zahraničí. V Bělorusku bylo možné blíže se seznámit s grafikou pouze na uměleckých akademiích a před nástupem na ZČU jsem nic podobného nezkoušela. Zřejmě z toho důvodu pro mě tato technika byla a nadále zůstává nejméně probádanou a zároveň nejzajímavější cestou.

Při pohledu na mé ilustrace lze podle mého názoru pozorovat vliv akademické školy. Už od prvního roku svého studia na Ústavu umění a designu jsem se snažila dodat svému tvrdému rukopisu

prvek exprese. S každým novým úkolem jsem se snažila experimentovat s uměleckými materiály, které jsem už znala, a osvojovat si práci s materiály novými. Ve většině případů mohu své práce charakterizovat jako smíšenou techniku, spojení dvou různých směrů.

Během studia oboru Mediální a didaktická ilustrace na Ústavu umění a designu jsem se seznámila s řadou výtvarných technik. Prioritní pro mě byla kresba, grafika a malba. Velmi důležité pro mě bylo vyzkoušet si co nejvíce technik, rozšířit si obzor a najít různé výrazové prostředky pro svou další práci. V klauzurních pracích jsem využila malbu, koláž, kresbu, práci s šablonami a digitální zpracování a přípravu zobrazení pro tisk.

Z nejrůznějších forem, které jsou oboru ilustrace vlastní, jsem se zabývala tvorbou komiksu, rozpracováním ilustrace pro komerční výrobky, ilustracemi ke knize pohádek, volnými grafickými a malířskými listy a autorskou knihu pro děti.

1.2 Ilustrátoři, kterými jsem se inspirovala

Existují různé důvody, proč umělci zasvětili svůj život dětské ilustraci. Mě zaujal Tomi Ungerer, autor populárních knih pro děti i dospělé, který píše ve třech jazycích – francouzsky, německy a anglicky, umělec a bojovník za občanská práva. Je znám také svými politickými satirami a nápaditými aforizmy.

Tento umělec si mě ihned získal. Nehledě na vyšší věk a nelehké dětství vyzařuje takovou energii, s jakou se člověk nesetká ani u lidí mnohem mladších.

Umělecký výraz Tomi Ungerera je tvořen jasnými a výraznými detaily, měkkými konturami a plastickými tvary. V návaznosti na tradici využívá motivů svých kouzelných zvířat a bytosti. Všichni hrdinové tohoto „pohádkáře“ ztělesňují různé lidské nedostatky. Jeho povídky a ilustrace pro děti jsou plné laskavosti a humoru. Text a obrázky se navzájem doplňují. Příběhy se odehrávají v poměrně unikátní atmosféře: šokující události se řeší vlídnou náklonností a nadějí.

Inspiruje mě i jeho pracovní proces.

Tomi Ungerer sám sebe označuje francouzským slovem „dessinateur“ – kreslíř. Nepovažuje se za umělce a přitom se nejedná o mistrův rozmar. „Mé práce jsou jednoduché a legrační. Kreslím jen to, co mě baví. A protože kreslit neumím a nikdy nepoužívám gumu, proces vzniku ilustrace trvá velmi dlouho...“¹

¹ FUNNYBELL. Томи Унгерер. Просто “рисовальщик”, который не представляет свою жизнь без шуток и книг [online]. [cit. 2013-03-11]. Dostupné z: <http://funnybell.ru/tomi-ungerer/>

2 TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY

Nehledě na to, že jsme všichni různí, žijeme na různých místech, mluvíme různými jazyky a hrajeme různé hry, na celém světě a ve všech dobách milují všechny děti obrázkové knížky. A čím více v nich je zajímavých obrázků, tím bohatší jsou jejich fantazie, tím lépe děti chápou smysl věcí, kterým ještě nerozumí, a s neuvěřitelnou rychlostí „vstřebávají“ vše nové, co vidí jejich oči a slyší jejich uši.

Ve světě dětství má ilustrátor zvláštní roli, protože na něm spočívá obrovská odpovědnost nejen za to, aby obrazy, které vytvoří, odpovídaly obsahu, ale i za to, aby se obrázky zalíbily mladým čtenářům a aby si je zamilovali.

Téma mé bakalářské práce zní „Ilustrovaná kniha pro děti“. Chtěla jsem vytvořit samostatnou knihu s autorským textem a ilustracemi pro děti, protože dětský svět je mi do dnešních dnů blízký. Nechtěla jsem se opírat o již existující text s ilustracemi, ale prizmatem svého vnímání jsem se chtěla pokusit o vytvoření něčeho nového.

Ve volné tvorbě dávám přednost experimentování, spontánní kombinaci technik a přístupu k práci. Jsem ráda, když mě následující ilustrace dokáže něčím překvapit. Při tom všem zároveň vím, co očekávám od výsledku své práce. Baví mě vymýšlet a přetvářet, posuzovat nejen část ilustrační, ale i námětovou. Tím pro mě byla volba tématu absolutně jasná.

Každé práci, kterou se zabývám, přiřkládám osobní význam. V průběhu realizace jednotlivých prací poznávám sebe samu, proto jsem se rozhodla vytvořit autorskou knihu a opřít se při tom o své znalosti a zkušenosti.

3 CÍL PRÁCE

Cílem práce chápané jako jeden celek bylo vytvoření autorského textu a ilustrací pro dětskou knihu. Z úplné svobody a na základě různých experimentů jsem musela dospět k výrazové úspornosti a k zúžení své cesty. Díky tomu jsem si vyzkoušela nové techniky a naučila se psát scénář a autorský text.

Do té doby jsem měla určité stereotypní představy o dětské knize, mnohé se mi zdálo lehké a nepodstatné. Větší důraz jsem kladla na část ilustrační, protože s psaním textu a scénáře jsem neměla profesionální zkušenosti. Díky vedoucímu bakalářské práce jsem opustila všechna svá dosavadní přesvědčení a posunula se dále.

Chtěla jsem si utřídit všechny znalosti, kterých jsem nabyla v kontextu oboru, a dosáhnout estetických a vizuálních významů. Byla bych ráda, kdyby se moje práce čtenáři líbila a nějak ho oslovila. Chtěla bych si v oblasti dětské ilustrace najít své místo, proto mi bakalářská práce na dané téma může posloužit jako plnohodnotná zkušenost.

4 PROCES PŘÍPRAVY

Jedním z hlavních úkolů, které jsem měla zadány v rámci tvorby autorské knihy pro děti, bylo napsání scénáře. Dříve, než jsem scénář začala psát, musela jsem přemýšlet, proč to vše vůbec chci dělat. Zejména to mi dalo lepší představu, jak by kniha měla vypadat.

Děti různého věku potřebují různé knihy. Proto bylo na začátku nutné rozhodnout se, pro jaký cílovou věkovou skupinu čtenářů budu tvořit. Pro děti do tří až čtyř let se nejlépe hodí kratší povídky nebo pohádky. Musí být jednoduché a nesmí mít komplikovaný syžet. Postavy musí mít jasně vyjádřené kladné nebo záporné rysy. Pro starší děti (4–5 let) mohou být povídky se složitějším příběhem. Práce na dílech určených dětem vyžaduje zvláštní inspiraci a naladění. Při výběru tématu a následně i problému, kterého jsem se chtěla v práci dotknout, jsem se snažila řídit vlastními vzpomínkami z dětství. Chtěla jsem, aby kniha nebyla jen zábavná, ale aby na čtenáře také nějak působila.

Důležitou roli hraje i volba hlavních hrdinů a důkladné promyšlení jejich charakterů. Budou mít tyto postavy své předobrazy v reálném životě, nebo budou zcela vymyšlené?

Při konzultaci mi bylo navrženo několik syžetů na téma „Člověk a zvíře“. Toto téma je podle mého názoru dětskému vnímání velmi blízké. Knihu s obdobnou tematikou jsem navíc psala a ilustrovala v rámci semestrální práce během studia na univerzitě.

Scénáře jsem na konzultace nosila v podobě skic zachycujících klíčové momenty knihy, protože pro mě bylo zajímavější začínat obrazovou částí povídky než psáním textu. Syžet se mi lépe dařilo

rozvíjet prostřednictvím obrázků. Obrázky mi pomohly srovnat si vznikající myšlenky a uspořádat je v náležitém pořadí. V průběhu kreslení skic jsem se mohla podívat na scénář jako na celek a myšlenky přicházely samy.

V každém ze scénářů figuroval člověk, zvíře a předmět. Vystávala otázka, zda knihu bude tvořit soubor krátkých povídek spojených jednou ústřední postavou, nebo zda půjde jen o jeden delší příběh. Nakonec jsme se s vedoucím práce rozhodli, že knihu bude tvořit jeden ústřední příběh.

Práci na scénářích jsem konzultovala s vyučující scénaristiky a dramaturgie Lucií Lomovou. Během konzultací jsme postupně probíraly jednotlivé syžety. Poradila mi, který z nich bude nejvhodnější zvolit a dále rozvíjet v bakalářské práci.

Nakonec jsme se zastavily u syžetu o chlapci a psovi. Tento syžet jsme nevybraly náhodně. Podle mého názoru obsahuje klíčové odpovědi na zadané úkoly. V příběhu se vyskytují jak reálné postavy, tak i fiktivní prvky. Obyčejná situace, se kterou se setkává prakticky každé dítě, tu nabývá charakteru pohádky. Nabízela se tak možnost vytvořit logické variace na daný syžet. Základ scénáře byl hotov a mohla jsem přistoupit k popisu epizodického plánu. V této fázi jsem pečlivě zpracovávala všechny klíčové detaily a dějové postupy.

Důležitou součástí knihy pro děti je velké množství ilustrací. Všechny obrázky musí korespondovat s psaným textem. Kromě toho pomáhají déle udržet zájem dítěte o konkrétní dílo. Proto jsme se s vedoucím práce shodli na tom, že celá kniha bude složena z ilustrací. Na základě scénáře bude na každé dvojstraně umístěna jedna či dvě ilustrace.

Bylo třeba najít vhodnou vizuální podobu hrdinů knihy. V této fázi jsem se řídila vlastní intuicí. Dělal jsem rychlé náčrtky postav a portrétů různými materiály a využívala automatickou kresbu. Bylo pro mě důležité, aby portréty a postavy hrdinů byly svébytné, aby vyjadřovaly emoce a zároveň byly legrační.

Při skicování jsem velkou pozornost věnovala i kompozici. Od samého počátku jsem měla představu, že ilustrace budou dynamické a živé.

4.1 Kalendář na zavěšení

Pro potřeby nástěnného kalendáře jsem se rozhodla nepoužít hotové ilustrace z knihy, ale převzít jen vybrané motivy vztahující se k hlavním hrdinům.

4.2 Litografie

Během tvorby bakalářské práce jsem navštěvovala výuku věnovanou litografii. S touto technikou jsem se setkala poprvé.

S profesorem Axmannem jsme se domluvili, že v rámci výuky zkusím ilustrace pro připravovanou dětskou knihu udělat pomocí litografické techniky. V danou chvíli jsem ještě nebyla definitivně rozhodnuta, pokud jde o techniku realizace. Řekla jsem si, že jde o dobrou příležitost, která by mě mohla k něčemu dovést.

V počáteční fázi jsem tiskla malé ilustrace s jednoduchými náměty, abych se naučila kontrolovat proces během práce a osvojila si

posloupnost úkonů při přípravě kamene, kreslení různými litografickými materiály a tisku.

5 PROCES TVORBY

Již během přípravy bylo jasné, že se nemohu k ničemu nutit, protože by se to ve svém důsledku odrazilo na práci samotné. Ta by pak působila nepřesvědčivě a povrchně. To se projevovalo i v procesu tvorby. Prvním krokem pro mě bylo pochopit, že se nejedná jen o splnění určitého úkolu, ale o to, že mě má moje práce něčemu naučit a něčím mě obohatit. Neustále jsem si kladla otázku, proč to vše vlastně dělám. Hlavním signálem toho, že vše dělám správně, byla moje vlastní spokojenost.

Konzultace s vedoucím práce probíhaly jednou za čtrnáct dní. V mezidobích jsem se snažila maximálně objektivně zhodnotit práci, kterou jsem vykonala od posledního setkání.

Nejtěžší fází pro mě představovalo sestavení syžetu. Po každém nevydařeném pokusu jsem namísto toho, abych pokračovala, námět odložila a vymýšlela jiný. V danou chvíli jsem si nebyla jista, zda postupuji správně. Po nějaké době jsem se k němu vrátila a opravila chyby. Tak se nakonec stalo, že první syžet, který jsem vymyslela, se ukázal jako nejvhodnější varianta ilustrací, a to zřejmě proto, že jsem ho dlouho rozebírala a pokaždé jsem se na něj snažila nahlížet čerstvým pohledem. Všechny ostatní syžety byly v průběhu konzultací z různých důvodů odloženy. Některé syžety postrádaly zápletku nebo epizodní část nebyla dostatečně promyšlena. V případě jiných syžetů chyběl hlavním hrdinům výrazný charakter nebo mohli působit dvojakým dojmem.

Při dokončování scénáře jsem vytvořila malou maketu, v níž bylo načrtnuto jednání hrdinů. Náčrty jsem se snažila uspořádat tak, aby

z celku bylo i bez textu patrné, o čem daná povídka je. S postupem času jsem maketu upravovala a doplňovala.

Na obyčejný papír jsem jednotlivě rozkreslila skici z makety a promýšlela, ve které části se bude nacházet text. Každou skicu jsem překreslila tužkou na různé formáty, abych zvolila vhodnou velikost ilustrací. S vedoucím jsme se domluvili, že jedna ilustrace bude o trochu větší než formát A4.

Ještě v náčrtcích v maketě jsem se snažila uspořádat kompozici. Při převodu na větší formát se projeví nedodělky, které bylo nutné odstranit. V případě některých skic jsem kompozici zcela změnila. Za účelem dosažení rozmanitosti čar jsem použila různé materiály: tuhu různé škály tvrdosti, tuš, uhel a tužku.

Po vyřešení kompoziční části jsem přistoupila k práci s barvou. Aby ilustrace v knize působily harmonicky, bylo nutné najít určité barevné spektrum, které by nebylo příliš výrazné a zároveň se čtenáři neomrzelo v polovině knihy. Skončila jsem u kombinace teplých a studených odstínů dvou barev – žluté a modré.

Dále bylo třeba stanovit, se kterými materiály budu pracovat. S každým novým úkolem jsem během studia na univerzitě zkoušela nové techniky a prostředky realizace. Ve volbě techniky pro bakalářskou práci jsem tedy nebyla nijak omezena, chtěla jsem využít svých dovedností a vymyslet něco nového.

V rámci předmětu litografie vytvářela jedna z mých kolegyň ilustrace pomocí kombinace monotypu a litografie. Rozhodla jsem se tuto techniku vyzkoušet a udělat ke svým dvoustránkovým ilustracím dva zkušební tisky na formát A3. Na připravené sklo v místech, kde byla například krajina nebo určité prostředí, kde se odehrával děj, jsem nanesla olejové barvy. Mezitím jsem si připravila papír, na který

jsem chtěla tisknout. Vlhký papír jsem přikládala na sklo a tiskla pomocí tiskařské kostice. Nemohla jsem se dočkat, až vrstva vyschne, a tak jsem mezitím na čisté sklo kreslila čarou nebo pomocí skvrn postavy. Znovu jsem tiskla a poté, co barva vyschla, jsem pastelem propracovávala detaily. Druhou ilustraci jsem tiskla ze skla jen jednou. A pak jsem ji dokončovala grafickými technikami. Při hledání vhodné techniky mě inspirovaly animace kreslené na folii. Napadlo mě, že bych tuto techniku mohla využít pro potřeby své bakalářské práce, neboť kreslení na folii dovoluje extrémně složité formy uměleckého vyjádření.

První pokusné ilustrace byly vytvořeny na formátu A4 na obyčejných průhledných deskách. Na každou z nich se nanasla samostatná vrstva barvy. Nakonec jsem je kladla na sebe, čímž vznikla víceúrovňová kompozice. Poté jsem je podložila bílým listem papíru. Na folii jsem zkoušela nanášet různé druhy barev, abych viděla, jak přilnou na materiál. Pro práci jsem použila temperové, akrylové a olejové barvy a také speciální barvy na keramiku a sklo. Zároveň jsem hledala vhodnou folii s větší hustotou pro definitivní ilustrace. Vzhledem k tomu, že folie, kterou jsem používala pro barevné skici, byla příliš tenká, někdy se od vrstvy barvy deformovala. Různé silné vrstvy barvy totiž vysychaly nerovnoměrně. Moje volba nakonec padla na transparentní fólii o tloušťce 2 mm. S tímto materiálem jsem byla plně spokojena.

Ilustrace jsem kreslila po etapách. Někdy jsem začínala současně několik ilustrací najednou. Během práce jsem se vzdala vrstvení jedné folie na druhou. Rozhodla jsem se, že je možné použít nejen folii, ale i podložený list papíru, na který jsem kreslila tužkou a pastelkami. Ilustrace pak působily výrazněji.

Na konzultaci jsem tuto variantu techniky navrhla vedoucímu práce a zdůvodnila svoji volbu. Vedoucí mě upozornil na nedostatky, rozebral se mnou kompozici a poradil mi, jak lépe pracovat s materiálem.

Postup práce mi už byl jasný. Začala jsem kreslit ilustraci, kterou jsem v danou chvíli chtěla dělat. V průběhu práce jsem ilustrace rozkládala podle syžetu a dívala se, jakým celkovým dojmem působí.

5.1 Nástěnný kalendář

Pro kalendář, jak jsem již zmínila výše, jsem nepoužila ilustrace z knihy, ale vymyslela jsem nové. Pro práci na ilustracích jsem použila stejnou techniku, a to malbu na transparentní folii.

Rozhodla jsem se rozdělit kalendářní rok na roční období a vytvořit čtyři ilustrace, které by odpovídaly každému ročnímu období. Vzhledem k potřebě sjednocení knihy a kalendáře z důvodu společné obálky jsem vybrala motiv z první předsádky.

Původně jsem chtěla zkusit natisknout ilustrace spolu s mřížkou kalendáře na speciální průhledné folie pro promítání, ale tento způsob realizace se bohužel ukázal jako příliš složitý a finančně nákladný, proto jsem zvolila obyčejný tisk na papír.

5.2 Litografie

Než jsem přistoupila k realizaci, musela jsem se rozhodnout, jak velký formát zvolím. První ilustraci jsem dělala na malý kámen.

Před začátkem práce jsem si připravila povrch kamene a teprve pak jsem začala kreslit. Jedna ilustrace mi trvala poměrně dlouho, protože jsem nekreslila tužkou, ale rovnou jsem začala pracovat litografickou křídou nebo jinými materiály. V průběhu práce mi profesor radil ohledně pracovní techniky a pomáhal mi opravit nedodělky.

Na výuku jsem pokaždé přinesla několik skic ze své autorské knihy, které jsem chtěla realizovat. V závislosti na obrázku jsme s profesorem Axmannem vybrali materiály, jimiž bude ilustrace realizována. Někdy jsem měla chuť opustit vymyšlenou skicu a zkusit vytvořit jen variaci na motiv nebo fragment daných ilustrací. Pracovní proces mě pohltit, protože jsem pracovala zcela bez přípravy. Nic nešlo vymazat a vůbec nešlo předvídat, co nakonec vznikne. Každá práce byla nekonečným experimentem.

6 TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA

Z mých předchozích prací je patrné, že je pro mě velmi důležité vybrat si pro každý úkol určitou techniku, která by mi pomohla vyjádřit to, co chci udělat, a dala mi možnost vyzkoušet si nový, dosud nepoznaný pohled na věc. Zdá se mi, že zejména během studia je nutné co nejvíce experimentovat a hledat, aby později mohl člověk s jistotou používat užívat dovednosti a nebyl omezován. V mém případě jde o zvláštní zálibu klást si nové úkoly a hledat řešení. Tím se proces tvorby stává ještě zajímavějším a méně předvídatelným.

Tato práce je realizována kombinovanou technikou, skládá se z barevných skvrn, (někdy malovaných) na transparentní folii v kombinaci s grafikou a proškrabávanou technikou. Na první pohled to může vypadat velmi složitě, ale domnívám se, že tyto techniky spolu dávají harmonický obraz a navzájem si nijak nevadí, naopak přitahují pozornost.

6.1 Motiv pro přebal a předsádku

Na přebal jsem vybrala portréty hlavních hrdinů – chlapce Adama a jeho kamaráda, pejska s přezdívkou Napoleon. Portréty jsem nakreslila samostatně akrylovou barvou, oskenovala je. V programu *Adobe Photoshop* a následně převedla do černobílého zobrazení.

Takový nápad se mi zdál výrazově úsporný a čistý. Nechtěla jsem na přebal použít příliš mnoho barev, naopak jsem chtěla, aby byl jednoduchý a zároveň zajímavý. Převodem do černobílého

zobrazení jsem usilovala o akcentaci textury a tahů štětce v ilustraci. Pro předsádku jsem nakreslila dvě minimalistické ilustrace, které měly vystihovat začátek a konec příběhu.

6.2 Digitalizace ilustrací. Sazba a typografie

Důležitou fází práce bylo skenování hotových ilustrací. Snažila jsem se přitom dosáhnout maximální shody s originály. S podobným zadáním jsem se již setkala, nejtěžší však bylo najít kvalitní skener pro široký formát, protože definitivní ilustrace byly formátu 50×38.

Nejprve bylo nutné ještě před skenováním nastavit parametry skeneru, protože chybějící data nelze nahradit žádnými úpravami v počítačovém programu. Pokud se daný pracovní postup dodrží, není potřeba dělat žádné dodatečné úpravy nebo jen zcela minimální.

V programu *Adobe Photoshop* jsem upravovala barvy, aby odpovídaly výchozím ilustracím. Ilustrace s bílým pozadím bylo nutné očistit od nevýznamných skvrn, aby při tisku nezůstaly drobné tečky a okraje vzniklé skenováním.

Při knižním typografickém zpracování jsem se snažila vybrat dobře čitelné písmo, které by spolu s ilustracemi vytvářelo jednotný celek. Pro tento účel jsem z četných písem zvolila bezpatkové písmo (sans-serif) *DejaVu Sans Condensed*. Jedná se o proporcionální grotesk z rodiny písem *DejaVu*. *DejaVu Sans* je dostupný v pěti normálních a čtyřech úzkých podobách.

Pro obálku a titul jsem písmo *DejaVu Sans Condensed* kombinovala s lehkým rukopisným písmem *Songbird Regular*. Dohromady se navzájem doplňují a podílejí se na kontrastu.

Ačkoli kniha a kalendář tvoří jeden celek, mají jednotlivé produkty své specifické odlišnosti. Jedním z jednotících principů celého cyklu je právě použití typografie.

Už jsem se v minulosti setkala se sazbou knihy, avšak se sazbou knihy takového obsahu jsem měla možnost setkat se poprvé. Sazbu jsem dělala pomocí programu *Adobe InDesign CS5*.

6.3 Litografie

Tisk z kamene je v původní grafice základním a nejrozšířenějším způsobem tisku z plochy. Je to technika velice krásná i prostá zároveň. Má nejbližší k jednoduché kresbě na papíře, zachycuje přitom věrně charakter umělcova rukopisu a mnohosti přístupů, jež lze navzájem dobře kombinovat, nabízí širokou škálu výrazových prostředků.

Princip litografie je poměrně prostý: spočívá v chemických schopnostech litografického kamene, jemnozrnného uhličitanu vápenatého. Litografický kámen přijímá mastnotu kresby, a preparujeme-li jeho povrch leptadlem, je schopen si tuto vlastnost podržet. Při tisku pak, je-li udržován vlhký, odpuzuje kámen mastnou tiskovou barvu v místech, kde není kresba, zatímco prokreslená místa ji přijímají.²

Výsledným dílem je soubor 9 tisků (3 ilustrace), které jsou provedeny různými litografickými technikami a vytisknuty na různé typy papíru. Tvoří volný okruh kreseb, který patří ke knize.

² KREJČA, Aleš. *Techniky grafického umění*. Praha: Artia, 1981 203 s. ISBN 37-008-81- 9

Použité techniky zahrnují základní kresbu litografickou křídou, škrabací techniku a stříkanou akvatintu.

7 POPIS DÍLA

Výslednou práci tvoří kniha pro děti o formátu 31×21,5, která se skládá z 24 ilustrací, obálky, přebalu a předsádky. Byla vytvořena kombinovanou technikou a typograficky zpracována.

Ve výsledné podobě knihy je pro mě velmi důležitou skutečností ústrojně propojení ilustrací a povídky.

Barevné řešení knihy „Adam a Napoleon“ v čtenáři intuitivně navozuje určitou náladu a atmosféru toho, co se v knize odehrává.

Kniha také funguje jako osobitý autoportrét. Reflektuje moje pozorování a vnímání světa a řeší se v ní společenské problémy, které jsou z mého pohledu důležité. Vždyť nejen děti, ale i dospělí se nezdávkou setkávají s nepochopením u druhých kvůli svým fyzickým odlišnostem nebo morálnímu přesvědčení.

7.1 Charakteristika hlavních postav

Tato povídka je o chlapci Adamovi, který je nejmenší z celé třídy a kvůli tomu nenachází pochopení u ostatních. Později nachází věrného přítele – psa, který se také liší od ostatních. Oba nakonec právě díky svým odlišnostem dosáhnou uznání. Chlapec vyřeší problém komunikace s ostatními dětmi a pes získá věrného pána.

8 PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR

Za přínos pro daný obor mohu jmenovat použití netradiční kombinované techniky při práci s ilustrací a napsání vlastního scénáře.

Hodnotit přínos asi nepřísluší mně samotné, protože tato práce je mým vlastním duševním výtvozem. Mám k ní určitý citový vztah a moje hodnocení by bylo dle mého názoru subjektivní. Chci tím zdůraznit, že přínos a kvalitu dané práce budu moci zhodnotit později, protože v dané situaci je práce mou přítomnou zkušeností.

9 SILNÉ STRÁNKY

Jak již bylo uvedeno v předchozím bodě, za silnou část považuji použití netradiční kombinované techniky při tvorbě ilustrací.

Chtěla bych poznamenat, že práce s využitím této techniky mě neustále překvapovala. Nakonec vyšlo to, co jsem neočekávala. Díky tomu se v ilustracích projevuje určitá hravost, není přítomna únava, což v případě dětské ilustrace považuji za kladný rys.

Pro potřeby knihy jsem využila své znalosti týkající se psaní scénáře a nabyté zkušenosti se sazbou knih.

10 SLABÉ STRÁNKY

Za slabou stránku bych označila počátek psaní scénáře. Přiznávám, že s touto fází jsem se mohla vypořádat rychleji. Byla to však pro mě velká zkouška. Už jen proto, že rychleji myslím obrazně a ilustrativně a napsat celý scénář pro mě bylo těžké.

Sepsání obhajoby bych ze stejného důvodu označila za slabou stránku.

11 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

11.1 Knižní a periodická literatura

KREJČA, Aleš. Techniky grafického umění, Praha: Artia, 1981 203 s. ISBN 37-

8008-81- 9.

BREHM, Alfred Edmund. Brehmův ilustrovaný život zvířat. Praha: Academia,

1938. ISBN 80-7209-906-3.

SCARRY, Richard. Letem světem. Praha: Aventinum, 2011 . ISBN 978-80-7151-265-3.

MIKULKA, Alois. O Pidižlovi Velikém. Praha: Št`astný, 2012. ISBN 978-80-86739-45-8.

STEHLÍKOVÁ, Blanka. Současná ilustrace dětské knihy. Praha: Odeon, 1979. ISBN 0-590-31945-0.

11.2 Internetové zdroje

<http://www.ilustratori.net/>

<http://www.funnybell.ru/tomi-ungerer/>

<http://www.wikipedia.com>

12 RESUMÉ

Тема моей дипломной работы – „Иллюстрированная авторская книга для детей“. Целью работы являлось создание целостной книги для детей из двадцати четырех иллюстраций с авторским текстом в свободной технике. Средством к этому служило изучение истории развития детской иллюстрации, исследование тем затронутых в данной области и нахождение причин актуальности этой темы.

Процесс работы над темой прошёл естественным развитием от рождения идеи, развития концепции, через подготовку и собственно реализацию, к логическому завершению. Я ценю полученный опыт работы, потому что она открыла для меня новые изобразительные техники и научила меня составлению сюжета, авторского текста . Хотелось упорядочить все свои полученные знания в контексте специализации и достичь эстетических и визуальных значений. Я была бы рада, если бы моя работа понравилась читателю и как-то на него воздействовала. Я хотела бы найти в области детской иллюстрации свою нишу, поэтому бакалаврская работа на данную тему для меня может послужить полноценным опытом. Выбранные мной для выполнения работы техники, живопись по пленке в сочетании с графическими техниками, являются для меня большим интересным экспериментом и имеют очень широкий спектр возможностей.

Моя двойственная задача как иллюстратора и сценариста исследовать себя и передать свой опыт зрителю была выполнена.

Считаю, что более глубокая оценка и понимание проделанной работы станет возможным по прошествии времени.

13 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1

Zavěšovaná vazba knihy

Příloha č. 2

Ukázková ilustrace s textem knihy Adam a Napoleon

Příloha č. 3

Ukázková ilustrace bez textu knihy Adam a Napoleon

Příloha č. 4

Ukázková ilustrace předsádky

Příloha č. 5

Ukázka návrhu obálky a přebalu

Příloha č. 6

Kalendář

Příloha č. 7

Ukázková ilustrace kalendáře

Příloha č. 8

Ukázková ilustrace kalendáře

Příloha č. 9

Litografie. Stříkaná akvatinta

Příloha č. 10

Litografie

Příloha č. 11

Litografie. Detaily prací

Příloha č. 12

Ukázky přípravných ilustrací

Příloha č. 1: zavěšovaná vazba knihy





Příloha č. 2: ukázková ilustrace s textem knihy Adam a Napoleon

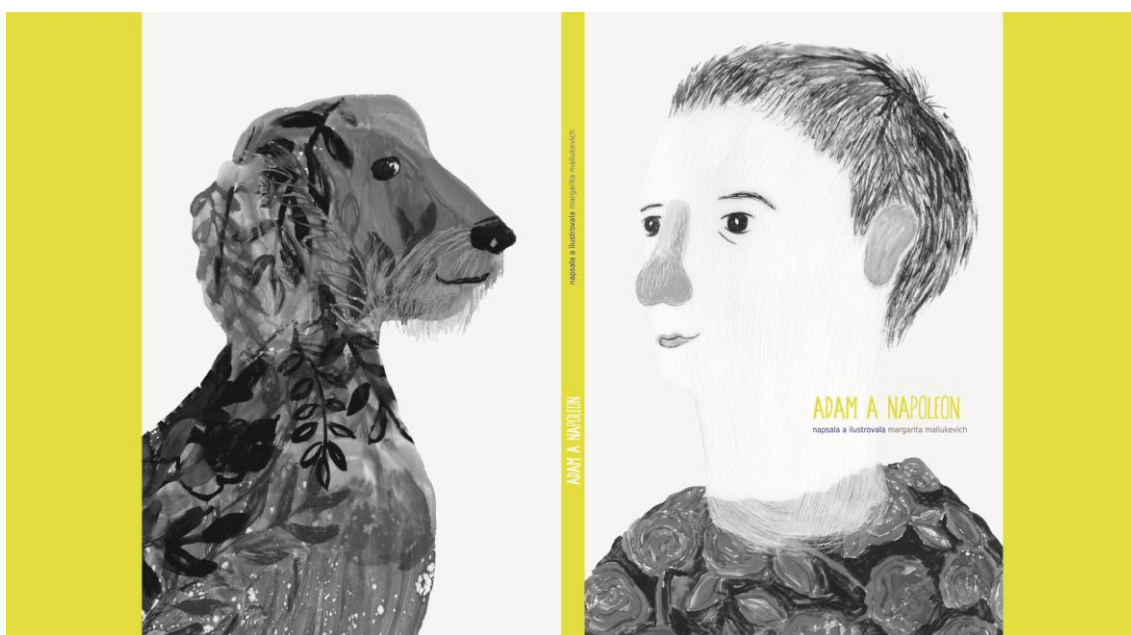
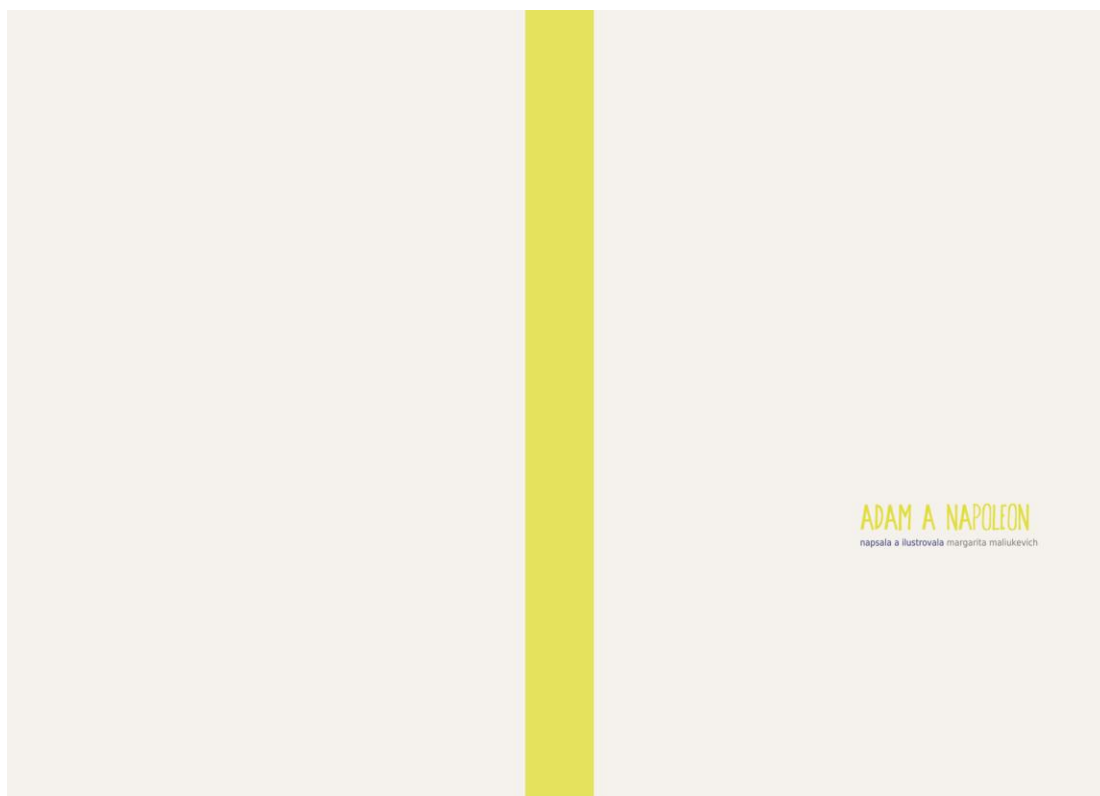


Adam měl jen jeden neobvyklý rys, který ho odlišoval od spolužáků — byl ve třídě nejmenší. Spolužáci mu proto neustále vymýšleli přezdívky a smáli se mu.

**Příloha č. 3: ukázková ilustrace bez textu
knihy Adam a Napoleon**



Příloha č. 5: ukázka návrhu obálky a přebalu



Příloha č. 6: kalendář



leden							únor							březen						
po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne
6	7	8	9	10	11	12	3	4	5	6	7	8	9	3	4	5	6	7	8	9
13	14	15	16	17	18	19	10	11	12	13	14	15	16	10	11	12	13	14	15	16
20	21	22	23	24	25	26	17	18	19	20	21	22	23	17	18	19	20	21	22	23
27	28	29	30	31			24	25	26	27	28			24	25	26	27	28	29	30



duben							květen							červen						
po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne
7	8	9	10	11	12	13	5	6	7	8	9	10	11	2	3	4	5	6	7	8
14	15	16	17	18	19	20	12	13	14	15	16	17	18	9	10	11	12	13	14	15
21	22	23	24	25	26	27	19	20	21	22	23	24	25	16	17	18	19	20	21	22
28	29	30					26	27	28	29	30	31		23	24	25	26	27	28	29



červenec							srpen							září						
po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne
7	8	9	10	11	12	13	4	5	6	7	8	9	10	8	9	10	11	12	13	14
14	15	16	17	18	19	20	11	12	13	14	15	16	17	15	16	17	18	19	20	21
21	22	23	24	25	26	27	18	19	20	21	22	23	24	22	23	24	25	26	27	28
28	29	30	31				25	26	27	28	29	30		29	30					



říjen							listopad							prosinec						
po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne
6	7	8	9	10	11	12	3	4	5	6	7	8	9	1	2	3	4	5	6	7
13	14	15	16	17	18	19	10	11	12	13	14	15	16	8	9	10	11	12	13	14
20	21	22	23	24	25	26	17	18	19	20	21	22	23	15	16	17	18	19	20	21
27	28	29	30	31			24	25	26	27	28	29	30	22	23	24	25	26	27	28

Příloha č. 7: ukázková ilustrace kalendáře



leden							únor							březen						
po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne
		1	2	3	4	5	3	4	5	6	7	8	9	3	4	5	6	7	8	9
6	7	8	9	10	11	12	10	11	12	13	14	15	16	10	11	12	13	14	15	16
20	21	22	23	24	25	26	17	18	19	20	21	22	23	17	18	19	20	21	22	23
27	28	29	30	31			24	25	26	27	28			24	25	26	27	28	29	30
														31						

Příloha č. 8: ukázková ilustrace kalendáře



červenec

po	út	st	čt	pá	so	ne
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

srpen

po	út	st	čt	pá	so	ne
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24

září

po	út	st	čt	pá	so	ne
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

**Příloha č. 9: litografie.
Stříkaná akvatinta**



Příloha č. 10: litografie





**Příloha č. 11: litografie.
Detaily prací**



Příloha č. 12: ukázky přípravných ilustrací

